

1) Τὰ εἶδη τῆς τάξεως τῶν ἀραχνῶν (arachnoides), ἡ δὲ (α) Αἱ τῶν ἀρχαίων ὑφαίνουσαι οἰκιακαὶ ἀράχναι ἢ tagenaria ἢ agelena τοῦ γένους lycosa καὶ τὸ phalangium parietinum κοιν. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. φ. Σάντ. Τραπ.): Τ' ἀράχνας τὸ παννὶν Τραπ. || Παροιμ. Βγάλε τὴν ἀράχνη ἀπὸ τοῦ σπίτι σου γιὰ νὰ μὴ σὲ βάλῃ ἐκείνη ἔξω (ἐπὶ τοῦ ἀδιαφοροῦντος διὰ τὰ ἴδια συμπεριφέροντα καὶ βλαπτομένου) ἸΒενιζέλ. Παροιμ.² 41,39. ἀράχνη ἦσυχᾶ ἦσυχᾶ ἀπλώνει τὰ παννὰ τῆς αὐτόθ. 93,19. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀνυφαντάκος. (β) Αἱ μὴ ὑφαίνουσαι ἀράχναι τῶν ἀγρῶν, ὡς ἡ attus scenicus καὶ galeodus arachnoides καὶ τὸ phalangium crista πολλαχ. Συνών. ὄφθαλμος, ρωγαλίδα, ρώγαλος, ρωγιά, σφαλλάγγι, ἀντισαρος. β) Μετων. λεπτοφυῆς, ἰσχνὸς Πόντ. (Κερασ.) 2) Ὁ ἰστός τῆς ἀράχνης, ἀράχνιον, συνήθως κατὰ πλῆθ. κοιν.: Γέμισαν οἱ τοῖχοι ἀράχνες. Σπίτι γεμάτο ἀπὸ ἀράχνες κοιν. Νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ πιάσῃ ἀράχνες τὸ σπίτι του! (νὰ ἐρημωθῇ! Ἀρά) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) || Φρ. Ἐπιάσε ἀράχνες (ἐπὶ πράγματος μὴ χρησιμοποιούμενου) σὴνθ. || Ἄσμ.

Ὁ Ἐρωτας ἀνυφαντὴς μὲ πανουργιὰ ἐγίνη, ἀράχνη ἔσθησε ψηλὰ καὶ πιάστηκα σ' ἐκείνη Πελοπν. (Ἀργ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀνυφανταρεῖς 3, ἔτι δὲ ἀραχνάδα 1, ἀραχνιά (I) 1, ἀράχνιασμα 2, ἀραχνοπάννι, ἀραχνοῦδᾶσμαν. 3) Εὐρὺς Στερελλ. (Παρνασσ.): Ἐπιάσι ῥάχλα τοῦ τυρί-τοῦ ψουμί κττ. Συνών. ἀραχνάδα 2, μούχλα. 4) Ἡ αἰθάλη τῆς καπνοδόχου Πελοπν. (Λακων.) Συνών. ἀραχνιά (I) 2, καπνιά. 5) Καπνὸς Κρήτ.: Φρ. Ἀρανὸς ἐγίνηκε (ἐγίνεν ἀφαντος). || Ἄσμ. Ἀρανὸς ἐγενήκανε οἱ κωπελλίς γιὰ μένα καὶ δὲ θωροῦ δὲ γράμματα ἀπὸ ἡμῶν μαθημένα. [*]

ἀραχνιά ἢ, (I) Θεσσ. (Ζαγορ.) Ἰων. (Κρήν.) Μύκ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Δημητσάν.) Τήν. κ.ά. — Λεξ. Βλαστ. ῥαχνιά Θράκ. (Ἀδριανούπ. Σαρεκκλ. Σκοπ.) Προπ. (Ἀρτάκ.) κ.ά. — Λεξ. Βυζ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀράχνη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Ὁ ἰστός τῆς ἀράχνης ἔνθ' ἄν.: Γέμισε τὸ σπίτι μας ῥαχνιές Σαρεκκλ. || Φρ. Δὲν ἔκαμε ἀραχνιά (δὲν ἔκαμε τίποτε. Ἡ μεταφ. ἐκ τῆς μεγάλης λεπτότητος τοῦ μόλις ὄρατοῦ ἰστοῦ τῆς ἀράχνης) Τήν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀράχνη 2.

2) Αἰθάλη Θράκ. (Σκοπ.): Κόλλ'σε ἡ ῥαχνιά τῆς ἀφ-τρίας. Συνών. ἀράχνη 4, καπνιά.

ἀραχνιά ἢ, (II) Μακεδ. Μύκ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) κ.ά. ῥαχνιά Μακεδ. (Καστορ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀραχνος.

1) Δυστυχία, συμφορὰ ἔνθ' ἄν.: Φρ. Ἀραχνιά μου καὶ σκοτεινιά μου! (ἐπὶ μεγάλης συμφορᾶς) Ἀρκαδ. Τὸν φω-τίζει ἡ ἀραχνιά του (τὸν ἐξωθεῖ ἡ δυστυχία του νὰ κάμῃ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο) Μύκ. Συνών. συμφορὰ. 2) Πενία Μακεδ. (Καστορ.): Ἄσμ.

Κοίταξε τὰ παρτάλια σου | ψῖχα καὶ τὴ ῥαχνιά σου. Συνών. φτώχεια.

ἀραχνιάζω κοιν. ἀραχνιάζου βόρ. ιδιώμ. ἀραγνιάζω Πελοπν. (Ἡλ.) ἀραχλιάζω Αἰγιν. Θεσσ. (Βόλ.) Πελοπν. (Κυνουρ. Λάστ. Τριφυλ.) κ.ά. ἀραχλιάζου Σάμ. ῥαχνιάζω Ἡπ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Κωνπλ. Χίος κ.ά. ῥαχνιάζου Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Στρόπον.) Ἡπ. (Τζουμέρκ.) Μακεδ. (Νιγρίτ. Σιάτ.) Σάμ. ῥαχλιάζω Πελοπν. (Γορτυν.) ῥαχλιάζου Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) Ἡπ. Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Παρνασσ.) κ.ά. ἀραχνιῶ Κρήτ. Μέσ. ἀραχνιάζομαι Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀράχνη. Περί τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ περισπωμένου τύπ. ἀραχνιῶ παρὰ τὸ ἀραχνιάζω ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,272 κέξ.

Α) Ἀμτβ. 1) Πληροῦμαι ἀραχνίων κοιν.: Σὰν δὲν παστρεύῃς τοὺς τοίχους ἀραχνιάζου. Ἀράχνιασε τὸ σπίτι. Ἡ γωνιά εἶν' ἀραχνιασμένη κοιν. *Γαμήλια στέφανα . . . σκονισμένα, ἀραχνιασμένα, ὡς πένθιμα σύμβολα διαζευ-χθέντος ἀνδρογύνου» ΑΜωραϊτίδ. Διηγ. 3,18 || Παροιμ. Ἐρ'μα τὰ ῥοις, ἀραχνιασμένα ἄφ'οι τα (μὴ κίνει τὰ κακὰ καλῶς κείμενα) Λέσβ. || Ἄσμ.

Τρεῖς χρόνους τὴν πολέμου στερᾶς καὶ τοῦ πελάγους κ' οἱ πόρτες το' ἀραχνιασάνε καὶ τὰ κλειδιά σκουριᾶνα Κρήτ.

Καὶ κάνει τὰ σοκάκια καὶ χορθιοῦσι, τὰ δόλια παραθύρια καὶ ἀραχνιοῦσι (χορθιοῦσι=χορταριάζου, βγάζου, χόρτα) αὐτόθ.

Ὁ νοῦς μου πάλι σήμερα δὲν εἶναι μετὰ μένα, μόν' εἶναι μέσ' ὅς τὰ σκοτεινὰ καὶ μέσ' ὅς τ' ἀραχνιασμένα Ἰων. (Κάτω Παναγ. Κρήν.)

Καλὴ μέρα ὅς τοῦ σπίτι σου τοῦ χαμηλουχτισμένου, ποῦ εἶν' ἀπέξου πράσινου καὶ μέσα ῥαχλιασμένου Σάμ.

Πῶς θὰ μὲ βάλουνε ὅς τὴ γῆ, ὅς ἀραχνιασμένον Ἀδῆ! (πβ. Ὁμ. κ 512 καὶ ψ 322 *Αἶδεω δόμον . . . εὐρῶεντα) Κρήτ.

Ἀ δὰς ὅς τὴ Κρήτη, Κρητικεῖα, νὰ ἔχῃς ἐσὺ τὸ κρῖμα, γιὰτὶ θελὰ ῥθης νὰ μὲ βρῇς σ' ἀραχλιασμένο μνημα (ὡς ὁ Ἀδῆς οὕτω καὶ πάντα τὰ πρὸς αὐτὸν σχέσιν ἔχοντα μέρη, οἷον τάφος, μνημα, πλάκα τοῦ τάφου, ἔτι δὲ καὶ αὐτὸ τὸ χῶμα τοῦ τάφου ὀνομάζονται ἐν τῇ δημοτικῇ ποιήσει ἀραχνιασμένα) Τριφυλ.

Μέσα ὅς τὴ γῆ ὅς τ' ἀραχνιασμένο μνημα Κρήτ.

Μένα μὲ λένε μαύρη γῆς καὶ ἀραχλιασμένη πλάκα ποῦ τρώ' τὲς νξές, ποῦ τρώ' τοὺς νξούς, ποῦ τρώ' τὰ παλ- [ληκάρια

Κυνουρ.

Ἐγὼ εἶμαι ὁ γιὸς τῆς μαύρης γῆς τῆς ῥαχνιασμένης πέτρας Ἡπ. (Τζουμέρκ.)

Τ' ἀκούς ἰού, μαρ' μαύρη γῆ καὶ ἀραχνιασμένου χῶμα; Μακεδ. (Δεσπότ.)

Ἐτσι κ' ἐμὲ ἡ καρδοῦλλα μου μαυρίζει καὶ ἀραχνιάζει (ἐπὶ ἡθικῆς στενοχωρίας, ἐπὶ λύπης) Λευκ.

Ἀράχνιας ἡ καρδοῦλλα μου σὰν τοῦ Μαρτιοῦ τὸ χιόνι Πελοπν. (Βαμβακ.) — Ποίημ.

. . . Ἀραχνιασμέν' ἡ λύρα, ποῦ μοῦ 'ταν ἀδερφοποιτὴ καὶ ὁποῦ μ' ἐμέ' ὅς τὴ φτέρη ἀγκαλξασμένη ἐπλάγαζε, τώρα θὰ μείνῃ στεῖρα καὶ ὅς τ' ἄψυχο κουφάρι τῆς θανά βογγάη τ' ἀγέρι

ΑΒαλαωρ. Ἔργα, 3,183. Συνών. φρ. γεμίζω - πιάνω ἀράχνης. β) Ἐρημοῦμαι, κατερείπομαι, καταστρέφομαι πολλαχ.: Τὸ σπίτι τοῦ δεῖνα ἀράχνιασε Τριφυλ. Νὰ μοῦ τ' ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς ν' ἀραχνιάσῃ τὸ σπίτι σου! (ἀρά) Κρήτ.

γ) Μεταφ. ἐγκαταλείπομαι ὑπὸ πάντων, καταντῶ εἰς ἀθλιότητα, δυστυχῶ πολλαχ.: Φρ. Ἐ, ν' ἀραχνιασῇς! (ἀρά) Κρήτ. Ἐ, τὸν ἀραχνιασμένο! αὐτόθ. || Παροιμ.

Ὅποιος τὸν ὕπνο ἀγαπᾷ καὶ τὴν κρασοκανάτα γλήγορα τὰ στερίζεται τ' ἀραχλιασμένα νξᾶτα (τ. ἔ. τὰ νξᾶτα, τὰ ὅποια δυστυχῶν δὲν δύναται νὰ χαρῇ) Αἰγιν. || Ἄσμ.

Σπέρουν, θερίζουν τὸν καρπὸ τσαὶ μέν' ὁ κάμπος μαῦρος, ἔτσι το' ἐμένα μ' ἄφησε μαύρη τοῖ ἀραχνιασμένη

Ἰος Ἀράχνιασαν τὰ νξᾶτα του τὰ κοντυλογραμμένα

Λεξ. Δημητρ. 2) Πληροῦμαι μούχλας, εὐρωτιῶ Ἡπ. Θεσσ. Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Παρνασσ.) κ.ά.: Ῥάχλιασι τὸν τυρί-τοῦ φαεῖ-τοῦ ψωμί κττ. Αἰτωλ. Ἡπ. Σάμ. Ἄμα παίρν' ἀέρα τοῦ ψουμί δὲ ῥαχλιάζ' Αἰτωλ. Παρνασσ. Ῥαχλιασμένον τυρί-φαεῖ-ψουμί κττ. αὐτόθ. Ῥαχλιασμένους ἱλαῖς αὐτόθ. Ῥαχλιασμένου γλυκὸ Σάμ. Συνών. μούχλιάζω. 3) Ἀποκτῶ χρώμα σκιερὸν Πελοπν. (Ἀργ.) κ.ά.: Ἄσμ.

Θερίζουν, παίρνουν τὸν καρπὸ κ' ἡ καλαμὰ μεινέσκει, βάζουν φωτιά ἔς τὴν καλαμὰ κι ὁ κάμπος ἀραχνιάζει Ἀργ. Συνών. μαυρίζω. β) Μεταφ. ὠχρίῳ, ἐπὶ σωματικῆς ἐν γένει καταπτώσεως, ἰσχνότητος καὶ ἀσχημίας πολλαχ.: Ἄσμ.

Μὰ Κώστα μ', γιατί ῥάχνιασις κι εἶσι ῥαχνιασμένους; — Ἀπ' τὸν πουλὺ τὸν κουρνιαχτὸ κι ἀπ' τὸν πουλὺ τοῦ [δρόμου

Μακεδ. (Νιγρίτ.)

Οἱ ἄσπροι μαῦροι γίνονται κ' οἱ ροιδανοὶ ῥαχλιάζουν κ' οἱ τριανταφυλλοπρόσωποι πρὸ γνωρισμοῦ δὲν ἔχουν (μοιρολ.) Γορτυν.

Ἐφάγανε τὰ σῦκα μας κι οὐλα μας τὰ σταφύλια κ' ἐμεῖς ἀπάνω ἔς τὰ βουνὰ μ' ἀραχνιασμένα χεῖλη Κρήτ. Συνών. χλομιάζω. 4) Πληροῦμαι ρύπων, λερώνομαι Μακεδ. (Σιάτ.) Χίος κ.ά.: Ῥάχνιασαν τὰ ροῦχα Σιάτ. || Ἄσμ.

Μαῦρα θὰ βάψω νὰ φορῶ, μαῦρα καὶ ῥαχνιασμένα, γιατί μ' ἐπορηστήκανε δὴνὸ μάτια ζαχαρένια Χίος.

β) Μετβ. 1) Καθιστῶ τινα ἀμαυρόν, χλομόν Θεσσ. (Ὀλυμπ.) Ἄσμ.

Μὴν τὸ μαυρίσ' ὁ κουρνιαχτός, μὴν τ' ἀραχνιάσῃ ὁ ἥλιος. Συνών. ἀσκημίζω. 2) Διαλύω διὰ τῆς σήψεως, ἀποσυνθέτω ΝΠολίτ. Μελέτ. 2,337: Ἄσμ.

Δὲν εἶμαι μάννα νὰ πονῶ, πατέρας νὰ λυποῦμαι, μένα μὲ λένε μαύρη γῆς, πικρὴ φαρμακωμένη, σαράντα μέρες τοὺς βαστῶ κι ἀπὲ τοὺς ἀραχνιάζω, τοὺς κόφτονται τὰ χέρια τους ἀπανωτιῶ ἔς τὰ στήθη καὶ ρέβουν τὰ ματάκια τους σὰν τὸ μαργαριτάρι, πέφτουν καὶ τὰ μαλλάκια τους τριῦρο ἔς τὸ λαιμό τους (μοιρολ.)

Μετοχ. 1) Ὁ καθ' ὃν ὑπόκειται τις εἰς θλίψεις καὶ δυστυχίαν, ἐπὶ ὀνομάτων χρόνου Κεφαλλ. Κρήτ. Πελοπν. (Ἡλ.) κ.ά.: Μαύρη μέρα καὶ ἀραχνιασμένη ἔχω! Κεφαλλ. || Ἄσμ.

Σήμερα μαῦρος οὐρανὸς κι ἀραχνιασμένη μέρα, σήμερα ξεχωρίζουνε ἀετὸς καὶ περιστέρα Ἡλ.

Καπνίλα μᾶς ἐπλάκωσε, ἀραχνιασμένοι χρόνοι Κρήτ. 2) Ὁ ἐν στενοχωρίᾳ εὐρισκόμενος Ἡπ.: Καρδιά μαύρη κι ἀραχνιασμένη 3) Ἐλεεινὸς τὸ σῶμα, ρακένδυτος Μακεδ. (Βλάστ.)

Πβ. ἀραχναίνω, ἀραχνίζω.

ἀράχνιασμα τό, κοιν. ἀράχνασμαν Πόντ. (Σούρμ. Τραπ.) ῥάχνιασμα Ἡπ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀραχνιάζω.

1) Ὁ σχηματισμὸς ἀραχνίων εἰς μέρος τι κοιν. 2) Ὁ ἰστὸς τῆς ἀράχνης Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) — ΚΠαλαμ. Τραγούδ. πατρ. 37: Πρέπει κάνεις νὰ παστρεύῃ τ' ἀραχνασμάτα κι ἂν κ' ἐν πανί ἀρρώστια (εἰδεμὴ πιάνει ἀρρώστια) Σούρμ. || Ποίημ.

Δὲ θέλω σάβανό μου ἀσβεστόσκοι, δὲ θέλω γιὰ στεφάνι μ' ἀραχνασμάτα ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἄν.: Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀράχνη 2.

ἀραχνιαστὸς ἐπίθ. ΚΠαλαμ. Πολιτ. μοναξ. 157 — Λεξ. Βλαστ. Δημητρ. ἀραχλιαστὸ Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀραχνιάζω.

1) Ὁ πλήρης ἀραχνῶν, ἀραχνιασμένος ἐνθ' ἄν.: Τὰ πανεθούρξα ἡγκιαῖ ἀραχλιαστὰ (τὰ παράθυρα ἦσαν κτλ.) Τσακων. || Ποίημ.

... κεραμίδια ... | κάποιων φτωχόσπιτων ἀραδιαστὰ μαῦρα ... | σὰν ἀπὸ θάνατους ἀραχνιαστὰ

ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀραχνερός. β) Μεταφ. δυστυχῆς Τσακων.: Μαυριστὲ τζ' ἀραχλιαστὲ! (ἀρά). 2) Ὁμοίος πρὸς ἰστὸν ἀράχνης, ἀραχνοῦφαντος Λεξ. Δημητρ.: Ἀραχνιαστὸ πέπλο, ἀραχνιαστὴ δαντέλλα. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀράχνινος.

ἀραχνίζω Χίος ῥαχνίζου Μακεδ. (Καστορ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀράχνη.

1) Πληροῦμαι ἀραχνίων Χίος: Ἄσμ.

Νὰ δῆς ἐσὺ τὸ μέρος μου, τρομάρα θὰ σὲ πιάσῃ, ποῦ ν' ἀπομέσα σκοτεινὸ κι ἀπέξω ῥαχνιασμένο.

2) Ἀφαιρῶ τοὺς ἰστούς τῆς ἀράχνης Μακεδ. (Καστορ.): Ῥαχνίζου τοῦ σπίτ'. Συνών. ξαραχνιάζω. Πβ. ἀραχναίνω, ἀραχνιάζω.

ἀραχνίλα ἡ, ΚΠαλαμ. Πεντασύλλ. 106.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀράχνη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίλα.

Τόπος πλήρης ἀραχνῶν: Ποίημ.

Ἀπ' τῆς μαυρίλας, τῆς ἀραχνίλας τὴν ἀποθήκη σὲ σκοτισμένα γυαλιὰ κλεισμένο παλαιὸ κρασί.

ἀράχνινος ἐπίθ. ΓΣτρατήγ. Τί λέν τὰ κύμ. 29.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀράχνη καὶ τῆς παραγωγικῆς κατάλ. -ινος.

Ἀραχνοῦφής: Ποίημ.

Καὶ πλέκοντας τοῖς φημιστὲς ἀράχνινες νταντέλλες μὲ τὴν τιμὴ τῆς κάθε μιὰ ἔς τὸν κόσμον τοῦτον ζῇ.

Συνών. ἀραχνένιος, ἀραχνιαστὸς 2, ἀραχνοκαμωμένος, ἀραχνός, ἀραχνοῦφαντος, ἀραχνοῦφασμένος (ἰδ. ἀραχνοῦφαίνω).

*ἀραχνίδος ἐπίθ. ῥαχνίδος Μακεδ. (Σιάτ.) ῥάχνος Μακεδ. (Καστορ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀράχνη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιδός.

Ἀκάθαρτος, ρυπαρὸς ἐνθ. ἄν.: Ἄσμ.

Ἄν εἶμι ἄσπρους κι ἄλικους, σκύψι χιρέτισέ μι, κι ἂν εἶμι μαῦρους κι ῥαχνίος, ὕρνα κι σκέπασέ μι (ὕρνα = γύρισε).

ἀραχνίτσα ἡ, Πόντ. (Κερασ.) ἀραχνίτσα Πελοπν. (Τριφυλ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀράχνη διὰ τῆς καταλ. -ίτσα.

1) Μικρὰ ἀράχνη ἐνθ' ἄν. 2) Μετων. ὁ λίαν ἰσχνὸς Πόντ. (Κερασ.)

ἀραχνοκαμωμένος ἐπίθ. ΚΠαλαμ. Ὑμν. Ἀθην. 67.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀράχνη καὶ τοῦ καμωμένος μετοχ. τοῦ ρ. κάνω.

Ἀράχνινος, ὁ ἰδ.: Ποίημ.

Πλουμίζεται, χρυσώνεται, γεμίζει λίγο λίγο καὶ λάμπει τὸ ἀλαφρὸ παννὶ τὸ ἀραχνοκαμωμένο.

ἀραχνοκεντημένος ἐπίθ. ΙΠολέμ. Ἀλάβαστρ. 18.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀράχνη καὶ τοῦ κεντημένος μετοχ. τοῦ ρ. κεντῶ.

